Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни **«Українська література і літературна критика XIX століття»**

II курс
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література
Освітня програма: Українська мова та література

Форма проведення	**письмова**
Тривалість проведення	1 година 20 хв.
Максимальна кількість балів	**40 балів**
Критерії оцінювання	1) *дати відповідь на питання зі змістового модуля «Українська література і літературна критика першої половини XIX століття»* — ***20 балів за відповідь***; *2) дати відповідь на питання зі змістового модуля «Українська література і літературна критика другої половини XIX століття»* — ***20 балів за відповідь***. Критерії оцінювання: – точність використання літературознавчої термінології; – наявність цитат, що підкріплюють тези відповіді; – самостійна інтерпретація художнього твору; – аргументованість і зв'язність викладу.
Перелік допоміжних матеріалів	-
Орієнтовний перелік питань **ЗМ** *«Українська література і літературна критика першої половини XIX століття»*	1. Ранній період творчості Т. Шевченка. Загальна характеристика. 2. Поезія Т. Шевченка періоду «трьох літ». Загальна характеристика. 3. Поезія Т. Шевченка періоду заслання. Загальна характеристика. 4. Пізній період творчості Т. Шевченка. Загальна характеристика. 5. Автобіографізм у повісті «Художник» Т.

	Шевченка. 6. «Гайдамаки» Т. Шевченка. Дискусія в сучасному літературознавстві. 7. «Щоденник» Т. Шевченка. Особливості стилю. Проблема мови. 8. «Прогулка с удовольствием и не без морали». Особливості стилю. 9. «Назар Стодоля» в контексті творчості Т. Шевченка. Характеристика стилю. Конфлікт. Система образів. 10. Особливості віршування Т. Шевченка. 11. «Гайдамаки» Т. Шевченка: джерела, стиль, композиція. 12. Т. Шевченко і український романтизм 30-50 рр. XIX ст. 13. Цикл «В казематі» Т. Шевченка. Загальна характеристика. 14. Проза Тараса Шевченка. 15. Оцінка творчості Тараса Шевченка в працях Івана Франка. 16. Філософська поезія П. Куліша. 17. Історична проза Пантелеймона Куліша. 18. Українська романтична драма 30 – 80 рр. XIX ст. 19. «Русалка Дністрова»: теми, ідеї, стиль. 20. Творчість «харківських» романтиків. 21. Експериментаторство Миколи Костомарова. 22. Ідеї, етика, роль фольклору та естетика українського романтизму. 23. Готичні риси в романтичній поезії А. Метлинського. 24. Український романтизм: ідеї, спадщина, теми та особливості розвитку. 25. Особливості романтичної поезії (на прикладі обраного поета-романтика). 26. Альманахи і їх роль в становленні української літератури. 27. Жанр балади в романтичній поезії. 28. Вплив «українських шкіл», українських тем інших літератур на український романтизм. 29. Форми і жанри української романтичної поезії. 30. Тематика української романтичної поезії. 31. Ідея народності та романтизм.

	32. Естетичні погляди П.Куліша. 33. «Енеїда» Івана Котляревського. Аналіз поеми. 34. «Котляревщина»: явище й літературознавчі оцінки. 35. Особливості стилю Г. Квітки-Основ'яненка. 36. «Мертві душі» Миколи Гоголя. Аналіз поеми. 37. Жанрова характеристика драми «Наталка Полтавка» І. Котляревського. 38. Особливості світотворення в повістях «Сорочинський ярмарок», «Ніч проти Різдва» та «Вечір проти Івана Купала» М. Гоголя. 39. Творчість Євгена Гребінки. 40. Сентименталізм. Особливості стилю. 41. Побутова комедія «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка. 42. Роман виховання «Пан Халявский» Г. Квітки-Основ'яненка. 43. Поняття передромантизму і його вияви в літературі. 44. Естетичні погляди М. Костомарова. 45. Історичні та соціо-культурні умови становлення нової української літератури. ЛІТЕРАТУРА: 1. Історія української літератури: у 12 т. – К., 2014. – Т. 3: Література XIX століття (1800-1830). 2. Історія української літератури: у 12 т. – К., 2014. – Т. 4: Тарас Шевченко. 3. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. Підручник. К., 1995. 4. Шевченківська енциклопедія: в 6 тт. К., 2012-2015.
Орієнтовний перелік питань **ЗМ** *«Українська література і літературна критика другої половини XIX століття»*	1. Образна система української поезії 80 – 90-х років XIX століття. 2. Форми вираження ліричного суб'єкта в поезіях 80–90-х років XIX століття. 3. П. Грабовський. Аналіз поглядів автора в розвідці «Дещо про творчість поетичну». 4. Реалістичний метод в українській літературі 70 – 90-х років XIX століття. 5. Полеміка про українську літературно-національну справу 1892 – 1893 рр. 6. Образ рідної землі в ранній збірці Я. Щоголева «Ворскло». 7. Національно-патріотичні мотиви в збірці Я.

	Щоголева «Слобожанщина». 8. Образ ліричного героя – народного співця, закоханого в Україну, у збірці І. Манжури «Степові співи та думи». 9. Образ ліричного героя в збірці П. Грабовського «Пролісок». 10. Осмислення природи суспільного ідеалу в збірці П. Грабовського «З півночі». 11. Функції образів весни й зими в поезіях П. Грабовського. 12. Жанрові ознаки твору П. Мирного «Повія». 13. Символіка назв творів у дилогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами». 14. Психологізм оповідань Б. Грінченко «Олеся», «Дзвоник», «Каторжна». 15. Мала проза О. Пчілки. Аналіз одного оповідання на вибір. 16. Соціально-побутова характеристика героїв як ознака стилю І. Нечуя-Левицького. 17. Функції пейзажів в українській прозі 70 – 90-х років XIX століття. 18. Жанрові ознаки повісті (на матеріалі української літератури 70–90-х років XIX століття). 19. Роль і наслідки виховання в дилогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами». 20. Розкрити образ нічної темряви в дилогії Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами». 21. Образ учителя в малій прозі 70 – 90-х років XIX століття. 22. Образ Христі в романі П. Мирного «Повія». 23. Художня роль кольору в прозі 70 – 90-х років XIX століття. 24. Художня функція сновидінь у прозі І. Нечуя-Левицького. 25. Ідея освіченості населення (за дилогією Б. Грінченка «Серед темної ночі», «Під тихими вербами»). 26. Проблематика роману П. Мирного «Повія». 27. Художній конфлікт п’єси М. Старицького «Талан». 28. Історична драматургія М. Старицького як

	феномен національного усвідомлення (на матеріалі п’єси «Оборона Буші»). 29. Морально-етичний характер конфлікту в п’єсах М. Кропивницького «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Глитай, або ж Павук». 30. Жанрові ознаки п’єси І. Карпенка-Карого «Хазяїн». 31. Життєва основа комедії І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля». 32. Роздвоєність особистості Сави Чалого (на матеріалі п’єси І. Карпенка-Карого «Сава Чалий»). 33. Ідейний зміст п’єси І. Карпенка-Карого «Хазяїн». 34. Художній конфлікт п’єси І. Карпенка-Карого «Сто тисяч». 35. Корифеї українського театру. Становлення поняття. Мета творчості (за С. Єфремовим і В. Доманицьким). 36. Тяжіння драматургії І. Карпенка-Карого до «нової драми». 37. Роль української народної пісні в п’єсах корифеїв. 38. Ідеал жінки за п’єсою М. Старицького «Талан». 39. Специфіка художнього осмислення образу Гната Голого (за п’єсою І. Карпенка-Карого «Сава Чалий»). Засоби характеротворення. 40. Образ Антося в драмі М. Старицького «Оборона Буші»: цілісність світогляду чи роздвоєність характеру. 41. Функції ремарок у п’єсі (на вибір) І. Карпенка-Карого. 42. Художнє осмислення жіночої долі у драматургії Марка Кропивницького. 43. Індивідуальні особливості мовлення дійових осіб (за п’єсою М. Кропивницького «До сонце зійде, роса очі виїсть»). 44. Жанровий аналіз п’єси М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук». 45. Образний аналіз п’єси М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук». Прийоми творення. 46. Жанрові ознаки комедій І. Карпенка-Карого. 47. Художні типи людських характерів у п’єсі І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля».

	48. Зіставний аналіз образів Герасима Калитки і Терентія Пузиря (за п’єсами І. Карпенка-Карого). 49. Ідейний зміст п’єси І. Карпенка-Карого «Сава Чалий». 50. Характер Мар’яни Завісної (за п’єсою М. Старицького «Оборона Буші»). 51. Роль «театру в театрі» (за п’єсою М. Старицького «Талан»). 52. Збірка І. Франка «Зів’яле листя» як вияв особистісного почуття поета. 53. Оповідання І. Франка: психологічний аспект («Оловець», «Малий Мирон», «Грицева шкільна наука», «Фарбований Лис», «Лис Микита»). 54. Завдання літературної критики (за працею І. Франка «Із секретів поетичної творчості»). 55. Погляд на синтез мистецтв у праці І. Франка «Із секретів поетичної творчості». 56. Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «З вершин і низин». 57. Поема в жанровій системі творчості І. Франка. 58. Цикл І. Франка «Бориславські оповідання», зображення в них трагічної долі заробітчан («Ріпник»). 59. Суспільно-ідеологічна проблематика повісті І. Франка «Борислав сміється». 60. Сюжетні лінії роману І. Франка «Перехресні стежки». 61. Багатоконфліктність роману І. Франка «Перехресні стежки». 62. Система образів роману І. Франка «Перехресні стежки». 63. Трагізм образів Анни, Миколи, Михайла в драмі І. Франка «Украдене щастя». 64. Проблематика п’єси І. Франка «Украдене щастя». 65. Драма І. Франка «Учитель»: педагогічна концепція. 66. Світогляд І. Франка.

	67. Символ Борислава (за прозою І. Франка). 68. Жанровий синтез в поемі І. Франка «Мойсей». 69. Філософічність поеми І. Франка «Іван Вишенський». 70. Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «Мій Ізмарагд». 71. Поетичні принципи І. Франка (філософічність, психологізм, інтелектуалізм, емоційність, ліричність, рецепції з українського фольклору) в збірці «Semper tiro». 72. Смислове навантаження притч (про Терен, про Оріона) у поемі І. Франка «Мойсей». ЛІТЕРАТУРА 1. Вертій О. Народні джерела національної самобутності української літератури 70–90-х років XIX століття. Суми : Собор, 2005. 486 с. 2. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ: Акаемвидав, 2006. 504 с. 3. Історія української літератури XIX століття у двох книгах. Книга друга / за ред. М. Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2006. 712 с. 4. Історія української літератури XIX століття (70–90-ті роки). У двох книгах / за ред. О. Д. Гнідан. Київ : Вища школа, 2002. 576 + 440 с.

Екзаменатор Р. Козлов

Зав. кафедри О. Бровко